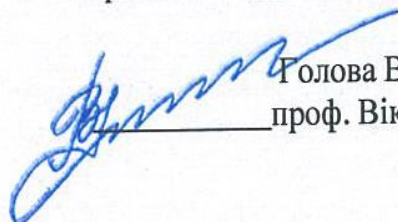

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Затверджено Вченою радою
ВНМУ ім. М.І. Пирогова
Протокол № 10 від 31 травня 2024р.

Голова Вченої ради
проф. Вікторія ПЕТРУШЕНКО

ОК 5 ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Примірна програма навчальної дисципліни

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог»

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»

2024 рік

Розроблено: Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

Кафедра латинської мови та медичної термінології

Розробники:

С.І. Тихолаз, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри латинської мови та медичної термінології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Г.Т. Михайлюк, старший викладач, завуч кафедри латинської мови та медичної термінології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Г.Л. Василенко, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

О.М. Беляєва, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Полтавського державного медичного університету

Розглянуто на засіданні кафедри латинської мови та медичної термінології ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Протокол від “ 22 ” квітня 2024 року № 10

Обговорено і рекомендовано центральною методичною координаційною радою до затвердження Вченою радою ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Протокол від “ 15 ” травня 2024 року № 8

Примірна програма вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» складена відповідно до ОПП «Стоматологія» (2022), другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» освітньої програми «Стоматологія» відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія», введеного в дію наказом МОН №879 від 24.06.2019 р.

ВСТУП

Програма дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу. Вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» для медиків являє адаптовану до потреб медицини модель університетського курсу латинської мови.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Стоматологія» циклу фундаментальної підготовки магістра медицини, розрахована на 3 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом першого та другого семестрів на першому році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння професійних дисциплін та підготовки високого рівня фахівців медичних спеціальностей. Предметним напрямком програми є латинські медичні терміни та новітні міжнародні номенклатури. Програма орієнтована на отримання знань основних розділів курсу та формування практичних навичок та вмінь вільного володіння лексичним матеріалом, перекладу багатослівних термінів, структурного та семантичного аналізу термінів-комполітів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи нормативної граматики латинської мови, структура та семантика лексичних одиниць основних розділів курсу міжнародної медичної термінології (анатомо-гістологічної, фармацевтичної, хімічної, клінічної) і міжнародних номенклатур. Одним із обов'язкових аспектів вивчення дисципліни є гуманітарний напрям, який передбачає засвоєння латинських афоризмів і сталих медичних висловів.

Міждисциплінарні зв'язки.

Успішне засвоєння навчального матеріалу та опанування компетентностями базується на знаннях з таких дисциплін як «Українська мова», «Іноземна мова», «Біологія», «Хімія», «Історія».

Дисципліна передбачає інтеграцію здобутих знань з дисциплінами «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Медична біологія», «Мікробіологія, вірусологія та імунологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», клінічними дисциплінами, дисциплінами хімії та іноземними

мовами, оскільки грецько-латинські терміноелементи складають семантичне гніздо медичних терміносистем сучасних європейських мов.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є отримання та засвоєння знань основ граматики латинської мови та формування практичних навичок вільного володіння професійним термінологічним лексичним матеріалом (переклад багатослівних термінів, структурний та семантичний аналіз термінів-комполітів).

Кінцеві цілі дисципліни: вміння коректно використовувати грецько-латинські анатомічні, гістологічні, фармацевтичні та клінічні терміни у практичній діяльності фахівця.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Латинська мова та медична термінологія” є: оволодіння навичками фонетики, орфографії, орфоєпії, морфології, нормативної граматики, елементами синтаксису латинської мови та міжнародного латинськомовного терміноутворення, засвоєння терміноелементів старогрецької мови та лексем латинської мови у межах спеціальної медичної термінології, формування клінічного мислення.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

- *Інтегральної (ІК):*

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- *Загальних (ЗК):*

ЗК1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК3. здатність застосовувати знання у практичній діяльності;

ЗК6. навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК7. здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК11. здатність працювати в команді;

ЗК13. здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо;

ЗК15. здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- *Спеціальних (Фахових) (СК):*

СК3. спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани;

СК14. спроможність ведення медичної документації;

СК15. опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК подається у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5
Інтегральна компетентність				
(ІК). здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.				
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу у та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати достатні знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, вміти аналізувати інформацію і працювати з різними інформаційними системами, користуватися засобами	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь та впорядкування отриманих знань у сучасній системі інформаційного забезпечення.

		електронної пошти та інших хмарних технологій для збереження та відправлення інформації.		
ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Мати глибокі знання новітніх інформаційних джерел професійної діяльності.	Вміти здійснювати пошук та системний аналіз інформації з різних джерел у професійну діяльність, що потребує постійного оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності на основі знань сучасних інформаційних джерел.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ЗК11. Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативно ї поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісно ї взаємодії.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність .
ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,	Знати історичні закономірності розвитку громадянського суспільства та новітніх технологій.	Формувати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та вміти діяти відповідно до них. Здатність вести активний здоровий спосіб життя.	Здатність ефективно співвідносити комунікаційну стратегію професійної діяльності з моральними, культурними, науковими цінностями сучасного суспільства.	Відповідати за свою громадянську діяльність.

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
Спеціальні (фахові) компетентності				
СКЗ. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	Знати основні терміни – транслітеранти назв синдромів та симптомів, діагнозів стоматологічних захворювань.	Вміти коректно застосовувати знання грецько-латинських терміноелементів в при номінації та тлумаченні діагнозів та стоматологічних термінів.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності на основі знань грецько-латинських ТЕ та термінів.	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо діагностування стоматологічних захворювань.
СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря.	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу.	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
ФК15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря.	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу.	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (згідно ОПП 221 «Стматологія»).

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання;

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз;

ПРН5. Встановлювати діагноз невідкладних станів пацієнтів;

ПРН14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з

використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій;

ПРН17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

Результати навчання для дисципліни:

Згідно зі вимогами до другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Стоматологія» здобувачі освіти повинні:

знати:

- графіку літер латинського алфавіту; графічну передачу дифтонгів, грецьких диграфів, буквосполучень;
- граматичні категорії та правило словникової форми іменників та прикметників;
- парадигми іменників I–V відмін, родові закінчення, винятки;
- характеристику прикметників I-II груп;
- алгоритм узгодження прикметників з іменниками;
- особливості іменників третьої відміни (типи відмінювання, родові закінчення, винятки щодо роду);
- іменники грецького походження середнього роду на “ma”, жіночого роду на “sis” та їх вживання в термінах;
- дієприкметники теперішнього часу активної форми, сталі вислови;
- алгоритм утворення термінів по типу узгодженого/неузгодженого означення;
- грецькі та латинські антонімічні та синонімічні префікси та суфікси;
- назви лікарських форм;
- дієслова у наказовому способі;
- спеціальні рецептурні формулювання;
- назви лікарських рослин та органів рослин;
- особливості перекладу хімічних термінів;
- частотні відрізки у тривіальних назвах лікарських засобів;
- найбільш вживані прийменники;
- грецько-латинські лексичні еквіваленти і терміноелементи, які утворюють тематичні ряди;
- терміни-композиції, що складаються з кореневих і афіксальних словотворчих елементів;
- клінічні діагнози з терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології, ортопедичної стоматології, дитячої терапевтичної та хірургічної стоматології, основних галузей медицини.

уміти:

- вільно читати латинський текст;
- правильно відображати на письмі звуки латинського алфавіту та латинізованих медичних термінів.
- правильно передавати в медичних термінах грецькі буквосполучення;

- вільно володіти лексичним матеріалом і класифікувати слова за відмінами з метою коректного вживання відмінкових закінчень;
- перекладати анатомо–гістологічні терміни з лексиною різних відмін, перш за все *termini generales* за валентністю та з урахуванням принципу сполучення з іншими словами в структурі багатослівних термінів;
- вільно конструювати анатомо–гістологічні терміни на основі набутих граматичних знань;
- застосувати правила побудови рецепта в перекладі і в розв'язанні рецептурних задач;
- довести до автоматизму написання назв фармацевтичних препаратів, що містять спеціалізовану фармакологічну, терапевтичну, хімічну та іншу інформацію;
- довести до автоматизму аудіювання та письмове відтворення термінів – композитів грецько–латинського походження;
- вільно перекладати клінічні діагнози з терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології, ортопедичної стоматології, дитячої терапевтичної та хірургічної стоматології, основних галузей медицини.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Програма вивчення дисципліни структурована у 2 модулі.

Обсяг навчального навантаження здобувача освіти описаний у кредитах ЄCTS (залікових кредитах, які зараховуються здобувачам освіти при успішному складанні підсумкового контролю засвоєння матеріалу (диференційованого заліку).

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 1-2 семестрах.

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин				Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних занять			
	90 годин / 3 кредити	—	54	36	1	
МОДУЛЬ 1. Лексико–фонетичне і граматико–синтаксичне забезпечення теми “Фонетика. Структура анатомо–гістологічних термінів”. <i>Змістових модулів 3</i>	45 годин / 1,5 кредити	-	26	19		ПК - залік
МОДУЛЬ 2. Лексико – синтаксичне забезпечення теми “Фармацевтична	45 годин / 1,5 кредити	-	28	17		ПК – диференційова

термінологія”. Лексичне та аналітико-синтаксичне опрацювання теми “Клінічна термінологія”. Змістових модулів 3						ний залік
--	--	--	--	--	--	------------------

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження - 60%, СРС - 40%.

Модуль 1. Лексико–фонетичне і граматико–синтаксичне забезпечення теми “Фонетика. Структура анатоμο–гістологічних термінів”.

Змістовий модуль 1. Фонетика. Морфологія. Системне вивчення іменників I –V відмін і прикметників I – III відмін як засіб побудови анатоμο – гістологічних термінів.

Тема 1. Лінгвокультурологічний феномен класичних мов у процесі формування і становлення новітніх міжнародних медичних терміносистем.

Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. Іменник. Граматичні категорії. Словникова форма латинських іменників.

Тема 2. Фонетика. Наголос. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість другого складу. Структура анатоμο-гістологічних термінів. Грецькі корені та префікси, що пишуться через “у”.

Тема 3. Морфологія. Іменник. Визначення відмін, основи, роду іменників. Відмінкові закінчення іменників I-V відмін. Відмінювання іменників I-V відмін. Функції іменників у складі анатомічних термінів. Неузгоджене означення.

Тема 4. Морфологія. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Дві групи прикметників. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметників з іменниками. Функції прикметників у складі анатомічних термінів.

Тема 5. Морфологія. Прикметник. Ступені порівняння латинських прикметників: прикметники, що не мають звичайного ступеня порівняння; прикметники, які утворюють ступені порівняння від різних основ; вживання ступенів порівняння прикметників. Морфологічна і синтаксична структура багатослівних анатомічних термінів з різними типами означень.

Тема 6. Морфолого-синтаксичний аналіз АТ.

Змістовий модуль 2. Іменники третьої відміни. Узгодження прикметників з іменниками третьої відміни.

Тема 7. Третя відміна іменників. Загальні відомості. Визначення основи, типи відмінювання, парадигми трьох родів. Чоловічий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил щодо іменників чоловічого роду третьої відміни. Узгодження прикметників з іменниками чоловічого роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.

Тема 8. Жіночий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил щодо іменників жіночого роду третьої відміни. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -sis. Узгодження прикметників з іменниками жіночого роду третьої відміни.

Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.

Тема 9. Середній рід іменників третьої відміни. Винятки з правил щодо іменників середнього роду третьої відміни. Особливості відмінювання деяких іменників середнього роду (vas, gramma etc.). Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів з різними типами означень. Найчастіше вживані скорочення в анатомічній термінології.

Змістовий модуль 3. Термінологічний словотвір. Словотворення за допомогою префіксів.

Тема 10. Термінологічний словотвір. Морфологічний спосіб творення слів. Словотворення за допомогою префіксів, частина I (in, im, ante, pre).

Тема 11. Термінологічний словотвір. Словотворення за допомогою префіксів, частина II (inter, meso, retro, re). Аналіз термінів-комполітів, записаних латинською та українською мовами. Словотворення за допомогою суфіксів. Суфікси іменників та прикметників.

Тема 12. Систематизація вивчення принципів міжнародного термінотворення анатоми-гістологічних термінів.

Модуль 2. Лексико – синтаксичне забезпечення теми “Фармацевтична термінологія”. Лексичне та аналітико-синтаксичне опрацювання теми “Клінічна термінологія”

Змістовий модуль 4. Лексичне забезпечення вивчення теми “Рецептура”. Поняття про рецепт. Державна Фармакопея.

Тема 1. Фармацевтична термінологія. Рецепт. Номенклатура лікарських засобів. Дієслово, граматичні категорії. Наказовий спосіб. Дійсний спосіб теперішнього часу активного і пасивного стану. Транслітерація тривіальних назв лікарських засобів. Назви лікарських форм. Рецепт. Структура рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Правила виписування рецептів.

Тема 2. Моделі рецептурних приписів. Скорочені та розгорнуті рецептурні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при виписуванні рецептів розгорнутим способом. Найбільш вживані прийменники з Accusativus та Ablativus. Рецептурні формулювання для позначення упакування лікарських форм або спеціального призначення ліків. Спеціальні рецептурні вислови.

Тема 3. Ботанічна номенклатура. Біліарність. Вживання ботанічних назв у фармакології. Назви рослин в номенклатурі лікарської сировини. Назви лікарських рослин, найбільш вживаних у медицині. Назви органів рослин. Назви олій. Рецепт. Латинська номенклатура лікарських форм. Тверді лікарські форми. Способи виписування.

Тема 4. Частотні відрізки у назвах вуглеводневих радикалів. Деякі частотні відрізки з хімічним значенням. Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного, фізіологічного та фармакологічного характеру. М'які лікарські форми. Способи виписування.

Тема 5. Частотні відрізки в тривіальних назвах лікарських засобів. Числівник. Числівники–префікси латинського та грецького походження. Скорочення в рецептах. Рідкі лікарські форми. Способи виписування.

Змістовий модуль 5. Хімічна номенклатура латинською мовою.

Тема 6 Хімічна номенклатура латинською мовою. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів, пероксидів, закисів. Виписування рецептів на різноманітні лікарські форми, вживані в рецептурі.

Тема 7. Хімічна номенклатура. Назви солей. Солі оксигеновмісних кислот. Кислі та основні солі. Солі безоксигенних кислот. Калієві та натрієві солі. Назви етерів.

Найменування лікарських препаратів, типові структури, переклад.

Змістовий модуль 6. Клінічна термінологія.

Тема 8. Клінічна термінологія. Загальні відомості. Структура клінічних термінів.

Словотворення шляхом складання основ. Грецько-латинські дублетні позначення органів, частин тіла. Грецькі терміноелементи зі значенням вчення, наука, методи діагностичного обстеження.

Клінічні діагнози (терапевтична стоматологія).

Тема 9. Суфікси -osis, -iasis, -ismus, -itis, -oma. Утворення термінів-назв хвороб запального, незапального та пухлинного характеру. Грецько-латинські дублетні позначення органів. Грецькі терміноелементи, які позначають патологічні зміни органів і тканин, терапевтичні та хірургічні способи лікування. Клінічні діагнози (пародонтологія).

Тема 10. Грецько-латинські дублетні позначення тканин, органів, секретів та ін. Систематизація грецько-латинських дублетних позначень. Конструювання клінічних термінів. Клінічні діагнози (хірургічна стоматологія).

Тема 11. Окремі терміноелементи, які позначають функціональні та патологічні процеси, стани. Клінічні діагнози (дитяча стоматологія).

Тема 12. Окремі терміноелементи, які означають фізичні властивості, якості. Систематизація окремих терміноелементів. Структурний аналіз і конструювання клінічних термінів-комполітів.

Клінічні діагнози (ортодонція, інфекційні хвороби).

Тема 13. Конструювання клінічних термінів. Клінічні діагнози (онкологія).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Модуль І. Лексико-фонетичне і граматико-синтаксичне забезпечення теми “Фонетика. Структура анатомо-гістологічних термінів”.				
Змістовий модуль 1. Фонетика. Морфологія. Системне вивчення іменників І–V відмін і прикметників І–III відмін як засіб побудови анатомо – гістологічних термінів.				
Тема 1. Лінгвокультурологічний феномен класичних мов у процесі формування і становлення новітніх міжнародних медичних терміносистем. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень.	3	-	2	1

Іменник. Граматичні категорії. Словникова форма латинських іменників.				
Тема 2. Фонетика. Наголос. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість другого складу. Вступ до медичної термінології. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Грецькі корені та префікси, що пишуться через “у”.	3	-	2	1
Тема 3. Морфологія. Іменник. Визначення відмін, основи, роду іменників. Відмінкові закінчення іменників I-V відмін. Відмінювання іменників I-V відмін. Функції іменників у складі анатомічних термінів. Неузгоджене означення.	3	-	2	1
Тема 4. Морфологія. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Дві групи прикметників. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметників з іменниками. Функції прикметників у складі анатомічних термінів.	3	-	2	1
Тема 5. Морфологія. Прикметник. Ступені порівняння латинських прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників. Морфологічна і синтаксична структура багатослівних анатомічних термінів з різними типами означень. СРС. Ступені порівняння латинських прикметників, що не мають звичайного ступеня та утворюються від різних основ.	2,5 1	- -	2 -	0,5 1
Тема 6. 1.Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів . СРС. Морфолого-синтаксичний аналіз багатослівних (7-9) анатомічних термінів з різними типами означень.	2,5 2	- -	2 -	0,5 2
Разом за змістовим модулем 1	20	-	12	8
Змістовий модуль 2. Іменники III відміни. Узгодження прикметників з іменниками III відміни.				
Тема 7. Третя відміна іменників. Загальні відомості. Визначення основи, типи відмінювання, парадигми трьох родів. Чоловічий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників чоловічого роду третьої відміни. Узгодження прикметників з іменниками чоловічого роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз АТ.	3	-	2	1
Тема 8. Жіночий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників жіночого роду третьої відміни. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -sis. Узгодження прикметників з іменниками жіночого роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.	3	-	2	1
Тема 9. Середній рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників середнього роду третьої відміни. Особливості відмінювання деяких іменників середнього роду (vas, gramma etc.). Узгодження прикметників з іменниками середнього роду третьої відміни. Узгодження прикметників з іменниками третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів з різними типами означень.	3	-	2	1

Особливості перекладу анатомічних термінів. Найчастіше вживані скорочення в анатомічній термінології. СРС. Особливості відмінювання іменників грецького походження третьої відміни.	1	-	-	1
Разом за змістовим модулем 2	10	-	6	4
Змістовий модуль 3. Термінологічне словотворення. Словотворчі афікси латинського та грецького походження. Семантична структура медичних термінів.				
Тема 10. Термінологічний словотвір. Морфологічний спосіб творення слів. Поняття про афікс, флексію, твірну основу, похідну основу. Словотворення за допомогою префіксів, частина I (in, im, ante, pre).	3	-	2	1
Тема 11. Словотворення за допомогою префіксів, частина II (inter, meso, retro, ge). Утворення термінів композитів за заданими морфемами та терміноелементами. СРС. Словотворення за допомогою суфіксів. Суфікси іменників та прикметників.	2,5 2	- -	2 -	0,5 2
Тема 12. Систематизація вивчення принципів міжнародного термінотворення анатомо-гістологічних термінів. СРС. Підготовка до проміжного контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I - заліку.	2,5 3	- -	2 -	0,5 3
Разом за змістовим модулем 3	13	-	6	7
Проміжний контроль засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I - залік.	2	-	2	-
Разом годин за I модуль	45	-	26	19
Аудиторне навантаження – 57, 77%, СРС- 42,23%.				

Модуль II. Лексико – синтаксичне забезпечення теми “Фармацевтична термінологія”. Лексичне та аналітико-синтаксичне опрацювання теми “Клінічна термінологія”				
Змістовий модуль 4. Лексичне забезпечення вивчення теми “Рецептура”. Державна Фармакопея. Назви та способи виписування твердих, м’яких, рідких лікарських форм. Наукові та тривіальні назви лікарських засобів. Світова синонімія. Рецепт. Правила виписування рецептів. Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок та ін. Умовний спосіб дієслів: третя особа однини та множини. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при традиційному виписуванні ліків. Спеціальні рецептурні вислови. Частотні відрізки у назвах препаратів, що вказують на хімічний склад, терапевтичну та фармакологічну дії та джерело отримання.				
Тема 1. Фармацевтична термінологія. Рецепттура. Номенклатура лікарських засобів. Дієслово, граматичні категорії. Наказовий спосіб. Транслітерація тривіальних назв лікарських засобів. Назви лікарських форм. Рецепт. Структура рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Правила виписування рецептів. Дієслово. Дійсний та умовний спосіб теперішнього часу активного і пасивного станів.	3,5	-	2	1,5
Тема 2. Моделі рецептурних приписів. Скорочені та розгорнуті рецептурні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних	3	-	2	1

плівок. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при виписуванні рецептів розгорнутим способом. Найбільш вживані прийменники з Accusativus та Ablativus. Рецептурні формулювання для позначення упакування лікарських форм або спеціального призначення ліків. Спеціальні рецептурні вислови.				
Тема 3. Вживання ботанічних назв у фармакології. Назви рослин в номенклатурі лікарської сировини. Назви лікарських рослин, найбільш вживаних у медицині. Назви органів рослин. Назви олій. Рецепттура. Латинська номенклатура лікарських форм. Тверді лікарські форми. Способи виписування. СРС. Ботанічна номенклатура. Біліарність.	2,5	-	2	0,5
Тема 4. Частотні відрізки у назвах вуглеводневих радикалів. Деякі частотні відрізки з хімічним значенням. Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного, фізіологічного та фармакологічного характеру. М'які лікарські форми. Способи виписування.	1	-	-	1
Тема 5. Частотні відрізки у назвах вуглеводневих радикалів. Деякі частотні відрізки з хімічним значенням. Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного, фізіологічного та фармакологічного характеру. М'які лікарські форми. Способи виписування.	3	-	2	1
Тема 6. Частотні відрізки в тривіальних назвах лікарських засобів. Числівник. Числівники – префікси латинського та грецького походження. Скорочення в рецептах. Рідкі лікарські форми. Способи виписування. СРС. Виписування рецептів на різноманітні лікарські форми.	2,5	-	2	0,5
Тема 7. Частотні відрізки в тривіальних назвах лікарських засобів. Числівник. Числівники – префікси латинського та грецького походження. Скорочення в рецептах. Рідкі лікарські форми. Способи виписування. СРС. Виписування рецептів на різноманітні лікарські форми.	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 4	17,5	-	10	7,5
Змістовий модуль 5. Міжнародна латинська хімічна номенклатура.				
Тема 8. Хімічна номенклатура латинською мовою. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів, пероксидів, закисів. Виписування рецептів на різноманітні лікарські форми, вживані в рецептурі.	3	-	2	1
Тема 9. Хімічна номенклатура. Назви солей. Солі оксигеновмісних кислот. Кислі та основні солі. Солі безоксигенних кислот. Калієві та натрієві солі. Назви етерів. Найменування лікарських препаратів, типові структури, переклад.	3	-	2	1
Разом за змістовим модулем 5	6	-	4	2
Змістовий модуль 6. Клінічна термінологія. Структура клінічних термінів. Словотворення шляхом складання основ. Грецькі терміноелементи, які позначають назви органів і частин тіла, науку, методи діагностичного обстеження, лікування, захворювання, фізичні властивості, патологічні стани та зміни органів і тканин, терапевтичні і хірургічні способи лікування, тканини, секрети, виділення. Найуживаніші суфікси у клінічній термінології. Синтез термінів-комполітів за заданими інформативними морфемами і терміноелементами.				
Тема 10. Клінічна термінологія. Загальні відомості. Структура клінічних термінів. Словотворення шляхом складання основ. Грецько-латинські дублетні позначення органів, частин тіла. Грецькі терміноелементи зі значенням вчення, наука, методи діагностичного обстеження. Клінічні діагнози (терапевтична стоматологія).	2,5	-	2	0,5
Тема 11.	2,5	-	2	0,5

Суфікси -osis, -iasis, -ismus, -itis, -oma. Утворення термінів назв хвороб запального, незапального та пухлинного характеру. Грецько- латинські дублетні позначення органів. Грецькі терміоеlementи, які позначають патологічні зміни органів і тканин, терапевтичні та хірургічні способи лікування. Клінічні діагнози (пародонтологія).				
Тема 10. Грецько-латинські дублетні позначення тканин, органів, секретів та ін. Систематизація грецько–латинських дублетних позначень. Клінічні діагнози (хірургічна стоматологія).	2,5	-	2	0,5
Тема 11. Окремі терміоеlementи, які позначають функціональні та патологічні процеси, стани. Клінічні діагнози (дитяча стоматологія).	2,5	-	2	0,5
Тема 12. Окремі терміоеlementи, які означають фізичні властивості, якості. Систематизація окремих терміоеlementів. Структурний аналіз і конструювання клінічних термінів-композитів. Клінічні діагнози (ортодонтія, інфекційні хвороби). СРС. Переклад клінічних діагнозів різних галузей медицини.	4	-	2	2
Тема 13. Конструювання клінічних термінів. Клінічні діагнози (онкологія). СРС. Підготовка до підсумкового контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико–синтаксичного забезпечення знань модуля II – диференційованого заліку.	2,5 3	- -	2 -	0,5 3
Разом за змістовим модулем 6	19,5	-	12	7,5
Підсумковий контроль засвоєння лексико-фонетичного і граматико–синтаксичного забезпечення знань модуля II – диференційований залік.	2	-	2	-
Разом годин за II модуль	45	-	28	17
Аудиторне навантаження – 62, 22%, СРС- 37,78%				
Разом годин	90	-	54	36
Аудиторне навантаження - 60%, СРС - 40%.				

4. Теми лекцій. Тематичним планом лекцій для навчальної дисципліни не передбачено.

5. Теми практичних занять.

Модуль 1

№ з/п	Зміст теми	Кількість годин
1	Лінгвокультурологічний феномен класичних мов у процесі формування і становлення новітніх міжнародних медичних терміносистем. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. Іменник. Граматичні категорії. Словникова форма латинських іменників.	2
2	Фонетика. Наголос.	2

	Правила постановки наголосу. Довгота та короткість другого складу. Вступ до медичної термінології. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Грецькі корені та префікси, що пишуться через “у”.	
3	Морфологія. Іменник. Визначення відмін, основи, роду іменників. Відмінкові закінчення іменників I-V відмін. Відмінювання іменників I-V відмін. Функції іменників у складі анатомічних термінів. Неузгоджене означення.	2
4	Морфологія. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Дві групи прикметників. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметників з іменниками. Функції прикметників у складі АТ.	2
5	Морфологія. Прикметник. Ступені порівняння латинських прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників. Морфологічна і синтаксична структура багатослівних анатомічних термінів з різними типами означень.	2
6	Контроль практичних навичок перекладу та морфолого-синтаксичного аналізу анатомічних термінів з різними типами означень. Третя відміна іменників. Загальні відомості. Визначення основи, типи відмінювання, парадигми трьох родів. Чоловічий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників чоловічого роду третьої відміни. Узгодження прикметників з іменниками чоловічого роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.	2
7	Жіночий рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників жіночого роду третьої відміни. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -sis. Узгодження прикметників з іменниками жіночого роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.	2
8	Середній рід іменників третьої відміни. Винятки з правил про рід іменників середнього роду третьої відміни. Особливості відмінювання деяких іменників середнього роду (vas, gramma etc.). Узгодження прикметників з іменниками середнього роду третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.	2
9	Контроль практичних навичок перекладу анатомічних термінів з лексикою іменників та прикметників третьої відміни. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів з різними типами означень.	2
10	Контроль практичних навичок морфолого-синтаксичного аналізу анатомічних термінів. Термінологічний словотвір. Морфологічний спосіб творення слів. Поняття про афікс, флексію, твірну основу, похідну основу. Словотворення за допомогою префіксів, частина I (in,	2

	im, ante, pre etc.).	
11	Словотворення за допомогою префіксів, частина II (inter, meso, retro, re etc.). Утворення термінів-комполітів за заданими морфемами та терміноелементами.	2
12	Структурний аналіз термінів. Контроль практичних навичок структурного та лексико-семантичного аналізу медичних термінів.	2
13	Проміжний контроль засвоєння лексико-фонетичного і граматико-синтаксичного забезпечення знань модуля I - залік	2
Разом годин за I модуль		26
Модуль 2		
14	Фармацевтична термінологія. Рецептатура. Номенклатура лікарських засобів. Дієслово, граматичні категорії. Наказовий спосіб. Дійсний спосіб теперішнього часу активного і пасивного станів. Транслітерація тривіальних назв лікарських засобів. Назви лікарських форм. Рецепт. Структура рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Правила виписування рецептів.	2
15	Моделі рецептурних приписів. Скорочені та розгорнуті рецептурні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при виписуванні рецептів розгорнутим способом. Найбільш вживані прийменники з Accusativus та Ablativus. Рецептурні формулювання для позначення упакування лікарських форм або спеціального призначення ліків. Спеціальні рецептурні вирази.	2
16	Вживання ботанічних назв у фармакології. Назви рослин в номенклатурі лікарської сировини. Назви лікарських рослин, найбільш вживаних у медицині. Назви органів рослин. Назви олій. Латинська номенклатура лікарських форм. Тверді лікарські форми. Способи виписування.	2
17	Частотні відрізки у назвах вуглеводневих радикалів. Деякі частотні відрізки з хімічним значенням. Частотні відрізки терапевтичного, анатомічного, фізіологічного та фармакологічного характеру. М'які лікарські форми. Способи виписування.	2
18	Частотні відрізки в тривіальних назвах лікарських засобів. Числівник. Числівники-префікси латинського та грецького походження. Рідкі лікарські форми. Способи виписування.	2
19	Контроль практичних навичок лексико – синтаксичного забезпечення теми “Фармацевтична термінологія”. Хімічна номенклатура латинською мовою. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів, пероксидів, закисів.	2
20	Хімічна номенклатура. Назви солей. Солі оксигеновмісних кислот. Кислі та основні солі. Солі безоксигенних кислот.	2

	Калієві та натрієві солі. Назви етерів. Скорочення в рецептах.	
21	Контроль практичних навичок лексико–синтаксичного забезпечення теми “Хімічна номенклатура латинською мовою”. Клінічна термінологія. Загальні відомості. Структура клінічних термінів. Словотворення шляхом складання основ. Грецько-латинські дублетні позначення органів, частин тіла. Грецькі терміноелементи зі значенням вчення, наука, методи діагностичного обстеження. Клінічні діагнози (терапевтична стоматологія).	2
22	Суфікси -osis, -iasis, -ismus, -itis, -oma. Утворення термінів назв хвороб запального, незапального та пухлинного характеру. Грецько-латинські дублетні позначення органів. Грецькі терміноелементи, які позначають патологічні зміни органів і тканин, терапевтичні та хірургічні способи лікування. Клінічні діагнози (пародонтологія).	2
23	Грецько-латинські дублетні позначення тканин, органів, секретів etc. Систематизація грецько-латинських дублетних позначень. Клінічні діагнози (хірургічна стоматологія).	2
24	Окремі терміноелементи, які позначають функціональні та патологічні процеси, стани. Клінічні діагнози (дитяча стоматологія).	2
25	Окремі терміноелементи, які означають фізичні властивості, якості. Систематизація окремих терміноелементів. Структурний аналіз і конструювання клінічних термінів-комполітів. Клінічні діагнози (ортодонтія, інфекційні хвороби).	2
26	Контроль практичних навичок лексико–семантичного забезпечення теми “Клінічна термінологія”. Клінічні діагнози (онкологія).	2
27	Підсумковий контроль засвоєння лексико-фонетичного і граматико–синтаксичного забезпечення знань модуля II – диференційований залік.	2
	Разом годин за II модуль	28
	Разом годин	54

6. Самостійна робота

№з/п	Тема	Кіль-ть год.
Модуль 1. Лексико–фонетичне і граматико–синтаксичне забезпечення теми “Фонетика. Структура анатома–гістологічних термінів”.		
1	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	10
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	
2	Ступені порівняння латинських прикметників, що не мають звичайного ступеня та утворюються від різних основ.	1
3	Морфолого-синтаксичний аналіз багатослівних (6-9) анатомічних	2

	термінів з різними типами означень.	
4	Особливості відмінювання іменників грецького та латинського походження третьої відміни.	1
5	Словотворення за допомогою суфіксів. Суфікси іменників та прикметників.	2
6	Підготовка до проміжного контролю засвоєння лексико–фонетичного і граматико–синтаксичного забезпечення знань модуля I - заліку.	3
	Разом за модуль 1	19
Модуль 2. Лексико – синтаксичне забезпечення теми “Фармацевтична термінологія”. Лексичне та аналітико-синтаксичне опрацювання теми “Клінічна термінологія”		
1	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	9
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.	
2	Ботанічна номенклатура. Біліарність.	1
3	Виписування рецептів на різноманітні лікарські форми.	2
4	Переклад клінічних діагнозів різних галузей медицини.	2
5	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння лексико-фонетичного і граматико–синтаксичного забезпечення знань модуля II –диференційованого заліку.	3
	Разом годин за модуль 2	17
	Разом годин за дисципліну	36

7. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях студентського наукового гуртка, студентських наукових конференціях, написання наукових тез за результатами наукового дослідження або огляду наукових джерел з певної проблеми, підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни.

8. Завдання для самостійної роботи

Передбачають вивчення додаткових запитань для самостійного опрацювання, які не входять до плану аудиторних занять і забезпечують поглиблене вивчення здобувачами тем в процесі підготовки до практичних занять.

Модуль 1. Лексико–фонетичне і граматико–синтаксичне забезпечення теми “Фонетика. Структура анатоμο–гістологічних термінів”.

1. Субстантивація прикметників.
2. Дієприкметник у медичній термінології.
3. Прикметники грецького походження в анатомічній термінології.
4. Іменники I грецької відміни в медичній термінології.
5. Префікси синоніми та квазі - синоніми.
6. Іменники третьої відміни грецького походження.
7. Префікси - антоніми в медичній термінології.
8. Префікси - синоніми та квазі-синоніми в медичній термінології.
9. Демінутиви в анатомічній термінології.
10. Латинізми в лексиці європейських мов.

11. Структура назв м'язів за їх функціями.
12. Сучасне життя “мертвої мови”.
13. Латинізми та грецизми в сучасній українській мові.
14. Латинізми та грецизми в сучасних європейських мовах.

Модуль 2. Лексико–синтаксичне забезпечення теми “Фармацевтична термінологія”. Лексичне та аналітико-синтаксичне опрацювання теми “Клінічна термінологія”.

1. Зарубіжні лікарські форми.
2. Міжнародна хімічна номенклатура.
3. Граматичні моделі назв твердих лікарських форм.
4. Граматичні моделі назв м'яких лікарських форм.
5. Граматичні моделі назв рідких лікарських форм.
6. Лікарські форми для дітей.
7. Термінологічна семантика медичних спеціальностей.
8. Латинська мова у сучасному словнику студента-медика.
9. До питання про етимологію латинських назв хірургічного інструментарію та пов'язок.
10. Про міжнародні непатентовані найменування лікарських засобів.
11. Способи утворення назв лікарських засобів.
12. Етимологія назв лікарських рослин.
13. Терміни-фітоніми.
14. Походження медичних символів.

9. Методи навчання

Форма навчання: очна (денна).

Традиційні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; проблемного викладу; частково-пошуковий або евристичний, дослідницький.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, стимулювання і мотивації навчання.

Наочні: методи демонстрації наочних посібників, підручників, таблиць, схем, презентацій; методи ілюстративного моделювання; вибіркова сенсорна демонстрація; робота з дошкою.

Практичні методи: 1) усні завдання; 2) письмові завдання / задачі; 3) ситуаційні задачі; 4) проекти.

Методи контролю як методи навчання: контролю з боку викладача (індивідуальне та фронтальне опитування), самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції.

10. Методи контролю

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів освіти:

Поточний контроль усіх видів робіт теоретичної та практичної підготовки здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. При оцінюванні навчальної діяльності здобувачів освіти перевага надається стандартизованим методам і включає контроль лексичних, граматичних та

комунікативних навичок: усну та письмову відповідь на контрольні питання, перевірку виконання самостійної роботи, оцінювання практичних вмінь і навичок виконання структурованих письмових завдань.

Проміжний контроль засвоєння дисципліни-залік. Проміжний контроль зараховується в кінці навчального семестру, якщо ЗО засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття та відсутність академічної заборгованості.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку на останньому практичному занятті на підставі результатів відповіді на типові практично-орієнтовані лексико-фонетичні та морфолого-синтаксичні структуровані завдання білету підсумкового контролю.

11. Форми та методи підсумкового контролю успішності навчання

Проміжний контроль в I семестрі здійснюється у вигляді заліку на останньому практичному занятті.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку після вивчення дисципліни у II семестрі.

Методи контролю успішності навчання

- опитування (бліцопитування) та перевірка (вибіркова або фронтальна) теоретичних знань та практичних навичок
- виконання структурованих практично-орієнтованих письмових завдань на перевірку теоретичних знань і практичних навичок.

Критерії та норми оцінки успішності здобувачів освіти

Основні критерії:

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність;
- Якість відповіді здобувача освіти (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Орієнтовні норми оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю.

Оцінювання усної / письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється ЗО, який ґрунтовно і всебічно засвоїв теоретичний матеріал (граматичний та лексичний), логічно й послідовно відтворює його та демонструє на практиці засвоєні теоретичні знання: аналізує текст різного рівня складності з повним розумінням основного змісту, граматично правильно конструює різноманітні моделі багатослівних термінів та термінів-комполітів; вільно перекладає / дає тлумачення тексту, використовуючи різноманітні лінгвістичні засоби, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, чітко відповідає на нестандартні питання теми заняття, що свідчить про детальне опрацювання рекомендованої літератури та здатність аналізувати і знаходити інформацію.

Оцінка «**добре**» виставляється ЗО, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, логічно й послідовно його викладає, перекладає / дає тлумачення з повним розумінням тексту, який містить певну кількість незнайомої лексики, про значення якої контекстно можна здогадатися, однак допускає незначні неточності

та помилки в логіці або у викладі теоретичного змісту чи аналізу практичних матеріалів.

Оцінка «**задовільно**» виставляється ЗО, який знає базові поняття з вивченої теми, розуміє основний зміст тексту, побудованого на вивченому матеріалі, але відповідаючи, має труднощі при формулюванні відповіді; додаткові питання викликають невизначеність або демонструють відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значні неточності в знаннях.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється ЗО, який не оволодіє теоретичними основами теми, допускає грубі помилки, практичні навички перекладу / тлумачення термінів не сформовані, не орієнтується у рекомендованій літературі.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється ЗО, який при виконанні типових структурованих тестових завдань правильного демонструє необхідні практичні навички аналізу фонетичного, морфологічного та лексико-семантичного аспектів медичних термінів з чіткими формулюваннями відповідей на практичні завдання. Обсяг правильних відповідей 100- 90% на всі завдання.

Оцінка «**добре**» виставляється ЗО, який демонструє виконання практичних навичок в цілому, однак допускає неточності при виконанні практичного завдання, які здатний самостійно виявити і виправити Обсяг правильних відповідей не менше 90% на всі завдання.

Оцінка «**задовільно**» виставляється ЗО, який розуміє суть практичного завдання, однак зазнає труднощів при його виконанні, не може продемонструвати послідовність практичних навичок та виконати завдання в повному обсязі. Обсяг правильних відповідей не менше 75% на всі завдання.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється ЗО, який зазнає знаних труднощів при виконанні практичного завдання, порушує порядок його виконання, правильно розв'язує менше 75% усіх завдань і не може продемонструвати виконання практичних навичок в цілому.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюють диференційовано (від 6 до 12) за підготовку та презентацію доповідей на засіданнях студентського наукового гуртка, студентських наукових конференціях, написання наукових тез за результатами наукового дослідження або огляду наукових джерел з певної проблеми, підготовку та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни.

Оцінювання проміжного контролю (залік)

Проміжний контроль зараховується, якщо здобувач освіти засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання тем кожного практичного заняття.

Оцінювання усної / письмової відповіді під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Оцінка **«відмінно»** виставляється ЗО, який дає повну та логічно-послідовну відповідь на питання, під час відповіді демонструє ґрунтовні знання та здатність використовувати теоретичний матеріал на практиці: засвоїв парадигми іменника, прикметника, дієслова, прийменника, числівника (функції та особливості вживання у складі медичних термінів); добре оволодіє медичною (анатомічною, фармацевтичною, клінічною) лексикою; читає та аналізує тексти різного рівня складності з повним розумінням основного змісту; добре засвоїв частотні відрізки, грецькі і латинські словотворчі елементи; граматично правильно конструює різноманітні моделі багатослівних медичних термінів та термінів – композитів; вільно перекладає рецепти, транслітерує номенклатурні найменування, аналізує та отримує інформацію про ЛЗ зі значень частотних відрізків; правильно перекладає / дає тлумачення тексту, використовуючи різноманітні лінгвістичні засоби. Середнє арифметичне за відповіді на кожне завдання становить «5-4,6» і відповідає шкалі оцінок «5» - 71-80 балів.

Оцінка **«добре»** виставляється ЗО, який дає повну та логічно-послідовну відповідь на питання, добре володіє теоретичним матеріалом, але допускає незначні неточності, які виправляє при відповіді на уточнюючі запитання; читає з повним розумінням текст, який містить певну кількість незнайомої лексики, про значення якої контекстно можна здогадатися; знаходить та аналізує потрібну інформацію, користуючись словником; засвоїв парадигму іменників третьої відміни та типи відмінювання; засвоїв систему прикметників 1-2 груп; перекладає багатослівні медичні терміни із узгодженими та неузгодженими означеннями; знає правила виписування рецептів, сучасні приписи та спеціальні фармацевтичні формулювання; правильно перекладає / дає тлумачення тексту, але робить певні неточності та помилки у викладі теоретичного змісту або виконанні практичних завдань. Середнє арифметичне за відповіді на кожне завдання становить «4,5-3,6» і відповідає шкалі оцінок «4» - 61-70 балів.

Оцінка **«задовільно»** виставляється ЗО, який демонструє знання базових понять та визначень при відповіді на питання, допускає значні неточності або має труднощі при виконанні завдання; ЗО засвоїв лексичний мінімум до теми заняття; читає і розуміє основний зміст тексту, побудованого на вивченому матеріалі; частково розуміє текст, який містить певну кількість незнайомої лексики, про значення якої контекстно можна здогадатися; знає парадигму іменника та прикметника; може перекладати медичні терміни, користуючись таблицею відмінкових закінчень; правильно перекладає / дає тлумачення тексту, але відповідаючи, плутає поняття; додаткові питання викликають невизначеність або демонструють відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності в знаннях. Середнє арифметичне за відповіді на кожне завдання становить «3,5-2,6» і відповідає шкалі оцінок «3» - 50-60 балів.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється ЗО, який не знає відповіді на одне з питань, допускає грубі помилки при відповіді на питання, не може пояснити базові лінгвістичні поняття та визначення, не знає принципів термінотворення, погано розпізнає та читає латинські медичні терміни; не може відтворити латинські медичні терміни зі складною орфографією, які містять дифтонги, диграфи; знає тільки окремі частотні відрізки, слова та ТЕ термінів-комполітів; не володіє матеріалом курсу; практичні навички у ЗО не сформовані; ЗО не

орієнтується у рекомендованій літературі; не знає відповіді на додаткові уточнюючі запитання. Середнє арифметичне за відповіді на кожне завдання становить менше «2,6».

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за проміжний контроль-залік проводять шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. **Максимальна кількість балів**, яку може отримати здобувач освіти за проміжний контроль-залік, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить **122 бали**.

Результати складання ЗО заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують проміжний контроль, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення модулю дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість.

Складовими оцінки за дисципліну (диференційований залік) є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальну роботу (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «5» - 71-80 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «3» - 50-60 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль, індивідуальну роботу та традиційна оцінка фіксуються у відомості успішності. Отримані бали відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали. Отримані бали за дисципліну конвертуються згідно національної шкали та ЄКТС наступним чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з	не зараховано з

		обов'язковим повторним вивченням дисципліни	обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--	--	---	---

13. Методичне забезпечення

Перелік питань до підсумкового контролю знань з дисципліни

Латинська мова як термінологічна субмова сучасної медицини.

1. Поняття про медичну термінологію.
2. Поняття про термін, термінологію, номенклатуру, номенклатурне найменування.
3. Загальні відомості про сучасні міжнародні номенклатури як системи медичних та біологічних термінів латинською мовою, які мають офіційний міжнародний статус.
4. Загальні відомості про Міжнародну анатомічну номенклатуру.
5. Загальні відомості про “Pharmacopoea Internationalis” – “Міжнародну фармакопею”.
6. Загальні відомості про вітчизняні фармакопеї, УФ, фармакопейний комітет України, їх функціонування.
8. Медична та гуманітарна фразеологія.

Фонетика.

1. Латинський алфавіт. Графіка друкованих та писаних літер.
2. Правила вимови.
3. Правила постановки наголосу. Поняття про довготу та короткість голосних; визначення часокількості голосних другого складу.

Морфологія.

Система іменника.

4. Граматичні категорії. Словникова форма.
5. Визначення відміни, роду іменника.
6. Іменники I-V відмін. Родові закінчення. Відмінкові закінчення. Визначення основи. Винятки. Парадигми іменників I-V відмін.
7. Іменники першої грецької відміни.
8. Правило середнього роду.
9. Основні особливості іменників III відміни.
10. Типи відмінювань. Особливості закінчень приголосного, голосного та мішаного типів.
11. Іменники III відміни чоловічого роду: закінчення, винятки, визначення основи, відмінювання. Вживання в термінах.
12. Іменники III відміни жіночого роду: закінчення, винятки, визначення основи, відмінювання. Вживання в термінах.
13. Іменники III відміни середнього роду: закінчення, винятки, визначення основи, відмінювання. Вживання в термінах.
14. Іменники грецького походження на –sis. Особливості відмінювання.
15. Особливості відмінювання деяких іменників середнього роду – vas, gramma.
16. Функції іменників у складі медичних термінів (головне слово, неузгоджене означення, означення-прикладка).
17. Анатомо-гістологічні терміни на неузгоджене означення.

Система прикметника.

18. Граматичні категорії. Дві групи прикметників. Словникова форма.
19. Прикметники I групи (I та II відмін). Визначення основи, відмінювання.
20. Прикметники II групи (III відміни). Три типи прикметників другої групи. Визначення основи. Особливості відмінювання.
21. Прикметники II групи третьої відміни. Типи прикметників другої групи. Визначення основи. Особливості відмінювання.
22. Алгоритм узгодження прикметників з іменниками.
23. Функції прикметників у складі медичних термінів.
24. Анатомо-гістологічні терміни на узгоджене означення.
25. Ступені порівняння прикметників. Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння. Прикметники, які не мають звичайного ступеня порівняння. Прикметники, які утворюють ступені порівняння від різних основ. Вживання відмінків при ступенях порівняння. Особливості вживання ступенів порівняння.
26. Морфологічна та синтаксична структура термінів з різними типами означень.
27. Переклад латинською та українською мовами багатослівних анатомо-гістологічних термінів з лексикою різних відмін.
28. Морфолого-синтаксичний аналіз анатомічних термінів.
- Термінологічне словотворення
29. Поняття про способи утворення термінів.
30. Загальні відомості про похідні терміни (деривати).
31. Класифікація похідних термінів за походженням та структурою.
32. Поняття про основу слова (твірну, похідну), афікс, флексію.
33. Основні грецько-латинські дублетні і антонімічні префікси.
34. Суфіксація: найуживаніші суфікси іменників та прикметників.
35. Основоскладання.
36. Обов'язкова лексика (терміни лексичних мінімумів розділу "Термінологічне словотворення").

Фармацевтична термінологія

1. Terminales generales: лікарська форма, лікарська речовина, лікарський засіб, лікарська рослинна сировина, лікарський препарат, діюча речовина.
2. Систематичні (наукові) та тривіальні (умовні) найменування лікарських речовин (засобів).
3. Основні вимоги щодо присвоєння тривіальних назв лікарським засобам.
4. Способи утворення тривіальних найменувань лікарських засобів.
5. Світова синонімія лікарських засобів.
6. Міжнародні непатентовані найменування для лікарських речовин (INN – International Non-proprietary Names).
7. Торгові (комерційні) назви. Товарні знаки готових лікарських засобів.
8. Частотні відрізки, орфографія, значення (систематизація).
9. Граматичні моделі фармацевтичних термінів та номенклатурних найменувань.
9. Визначення рецепта. Рецепт як юридичний документ. Правила виписування.
10. Структура рецепта. Назви та зміст частин рецепта.
11. Граматична структура рецептурного рядка. Оформлення Designatio materialium.
12. Найменування інгредієнтів складного рецепта.
13. Способи виписування рецептів: сучасний скорочений припис, традиційний розгорнутий припис.

14. Правила скорочення в рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.
 15. Рецептурні формулювання та спеціальні професійні вислови. Особливості вживання іменника *species*.
 16. Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв, очних плівок та інше.
 17. Способи виписування твердих лікарських форм.
 18. Способи виписування м'яких лікарських форм.
 19. Способи виписування рідких лікарських форм.
 20. Додаткові написи в рецептах.
 21. Типові моделі найменувань лікарських препаратів.
 22. Поняття про наукову латинську ботанічну номенклатуру. Біліарність.
 23. Назви рослин в номенклатурі лікарських засобів і в ботанічній номенклатурі.
 24. Граматичні категорії латинських дієслів. Словникова форма. Визначення основи. Чотири дієвідміни.
 25. Утворення дійсного і умовного способу теперішнього часу активного та пасивного стану.
 26. Утворення форм наказового способу дієслова. Застосування наказового способу у рецептурі.
 27. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Відмінювання, особливості перекладу українською мовою. Вживання.
 28. Дієслово *fiō, fieri* (форми третьої особи однини та множини пасивного стану умовного способу). Вживання і структура рецептурних формулювань з дієсловом *fiō, fieri*.
 29. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Числівники-префікси латинського та грецького походження.
 30. Сполучники.
 31. Прийменники. Вживання прийменників у латинській мові.
- Прийменники, які керують *Accusativus* та *Ablativus*. Прийменники з подвійним керуванням.

Хімічна номенклатура латинською мовою

32. Латинські назви хімічних елементів, орфографія, винятки.
33. Напівсистематичні і тривіальні назви кислот, принципи утворення, особливості перекладу.
34. Загальні принципи утворення фармакопейних назв оксидів, пероксидів, гідроксидів, закисів.
35. Міжнародний спосіб утворення назв солей оксигеновмісних кислот.
36. Міжнародний спосіб утворення назв солей безоксигенних кислот.
37. Калієві і натрієві солі. Кислі та основні солі.
38. Назви естерів (особливості номенклатурного перекладу латинською та українською мовами).

Клінічна термінологія

39. Загальні відомості про клінічну термінологію.
40. Поняття про терміноелемент. Способи утворення складних клінічних термінів.
41. Класифікація клінічних термінів за походженням та за структурою.
42. Основні грецько-латинські дублетні позначення (систематизація): орфографія, значення, особливості вживання.
43. Основні грецькі терміноелементи (систематизація), орфографія, значення.

44. Найчастіше вживані суфікси назв хвороб запального, незапального та пухлинного характеру.
45. Конструювання клінічних термінів.
46. Обов'язкова лексика (терміни лексичних мінімумів розділу “Клінічна термінологія”).
47. Переклад латинською мовою діагнозів з окремих розділів медицини: терапевтична стоматологія, пародонтологія, інфекційні хвороби, хірургічна стоматологія, дитяча стоматологія, ортодонція, ендодонція, онкологія etc.
48. Лексика клінічних діагнозів.
49. Гуманітарне значення латинської та давньогрецької мов.
50. Латинська гуманітарна та професійна фразеологія.

Перелік письмових завдань, які виносяться на диференційований залік

1. Переклад багатослівних медичних термінів на узгоджені, неузгоджені означення та означення-прикладки без словника.
2. Відмінювання словосполучень із узгодженими та неузгодженими означеннями.
3. Виконання морфолого-синтаксичного аналізу багатослівних медичних термінів.
4. Розпізнавання терміноелементів грецько-латинського походження.
5. Визначення афіксів та семантики термінів за значенням префіксів та суфіксів.
6. Переклад рецептів у повній та скороченій формах із української мови латинською і навпаки.
7. Номенклатура лікарських засобів (визначення частотних відрізків, їх значень та транслітерація тривіальних назв).
8. Переклад клінічних діагнозів головних галузей медицини.
9. Лексичний мінімум до розділів Анатомо-гістологічна, фармацевтична та клінічна термінологія.

Навчально-методична документація

1. Розширені тематичні плани практичних занять та організації самостійної роботи).

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять.

2. Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу стоматологічного факультету (Модуль I): посібник / С.І. Тихолаз, Г.Т. Михайлюк, М.Т. Денека, В.В. Швець, О.Ф. Гайдаєнко. – Вінниця: ВНМУ, 2016. – 87 с.

2. Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять з латинської мови та медичної термінології для студентів 1 курсу стоматологічного факультету (Модуль II): посібник / С.І. Тихолаз, Г.Т. Михайлюк, М.Т. Денека, В.В. Швець, О.Ф. Гайдаєнко. – Вінниця: ВНМУ, 2016. – 115 с.

3. Methodological instructions to the practical lessons on Latin Language and the fundamentals of medical terminology for the 1–st year students of stomatological department: manual / PhD, Associate Professor Sophia I. Tykholaz, Teacher Mariana V. Plotnytska. – Vinnytsia: National Pirogov Memorial Medical University, 2016. – 64 p.

Методичні рекомендації для самостійної позааудиторної роботи.

4. Методичні рекомендації з організації самостійної позааудиторної роботи студентів I курсу стоматологічного факультету спеціальності 221 «Стоматологія» з латинської мови та медичної термінології: посібник / С.І. Тихолаз, М.Т. Денека, О.Ф. Гайдаєнко, Г.Т. Михайлюк, В.В. Швець, В.Р. Ратова; за заг. ред. проф. Л.В. Дудікової. – Вінниця: ВНМУ, 2020. – 116 с.

5. Methodological instructions on Latin Language and medical terminology for dentistry students' individual work: manual / PhD, Associate Professor Sophia I. Tykholaz, PhD Iryna O. Dubova, Teacher Victoria R. Ratova; edited by doctor of pedagogical sciences, Professor Larysa V. Dudikova. – Vinnytsia: National Pirogov Memorial Medical University, 2021. – 173 с.
6. *Методичні рекомендації для викладача щодо проведення практичних занять. Практично-орієнтовані завдання / кейси для поточного контролю та підсумкових занять засвоєння модулів.*
7. Контролюючий матеріал з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу стоматологічного факультету / С.І. Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко. – ВНМУ: Вінниця, 2017. – 187 с.
8. Control tests on Latin language and medical terminology for the 1st course dentistry students: manual / PhD, Associate Professor Sophia I. Tykholaz. – Vinnytsya: National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya, 2018. - 187 p.
9. *Питання, практично-орієнтовані завдання / кейси проміжного та підсумкового контролю.*
10. *Інтерактивні завдання для самоконтролю через он-лайн сервіс Quizlet:*
<https://quizlet.com/VictoriaRatova/folders/67321305/sets> - 1 семестр
<https://quizlet.com/VictoriaRatova/folders/70380395/sets> - 2 семестр
<https://quizlet.com/VictoriaRatova/folders/63139335/sets> - Клінічна термінологія.
11. *Рекомендована література.*

14. Рекомендована література.

Основна:

1. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua latina ad usum stomatologiae studentium: підручник / О.М. Беляєва, В.Г. Синиця, Л.Ю. Смольська та ін.; за заг. ред. О.М. Беляєвої. – 2-е вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 464 с.
2. Посібник з латинської мови та медичної термінології для студентів медичного та стоматологічного факультетів (розділ “Клінічна термінологія”) / С. І. Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко. – ВНМУ: Вінниця, 2017. – 172 с.
3. Посібник з латинської мови та основ анатомо-гістологічної термінології для студентів I курсу медичного та стоматологічного факультетів / С.І.Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко.– ВНМУ: Вінниця, 2013. –180 с.
4. Latin Language for Students of Dental Faculties = Lingua Latina ad Usum Stomatologiae Studentium: textbook / O.M. Bieliaieva, V.H. Synytsia, L. Yu. Smolska et al.; edited by O.M. Bieliaieva. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. – 488 p.
5. Tykholaz S.I. Latin Language and Medical Terminology. – Vinnytsia: “Tvory”, 2020.– 256 p.

Допоміжна:

1. Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium = Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів: підручник / О.М. Беляєва, В.Г. Синиця, Л.Ю. Смольська, М.І. Гуцол; за заг. ред. О.М. Беляєвої. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 496 с. (національний підручник).
2. Паласюк Г.Б., Саварин Т.В, Ворона І.І., Федчишин Н.О. Латинська мова: Підручник для студентів стоматологічного факультету. 2-е вид., випр. і доп. Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 447 с.

3. Закалюжний М.М. Клінічна латина з англійськими та українськими відповідниками / М. Закалюжний, М. Андрейчин, Р. Коморовський. - Тернопіль: ТДМУ, 2019. – 832 с.
4. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук; за ред. В.Г. Черкасова. Київ : «Здоров'я», 2019. – 392 с.
- 4.Чекман І. С. Фармакологія: підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, Л. І. Козак. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 784 с.
5. Посібник з латинської мови та основ медичної термінології для студентів медичного та стоматологічного факультетів. Термінологічний словотвір. Афіксальне словотворення / С. І. Тихолаз, М. Т. Денека, М.Г. Стоян, В.О. Карпова, Г.Т. Михайлюк, І. В. Досієнко. – ВНМУ: Вінниця, 2006. – 118 с.
6. Латинсько-український медичний енциклопедичний словник: у 2 т. / укладачі: О.М. Беляєва, В.М. Ждан, А.З. Цісик. –К. : ВСВ «Медицина», Т. 1 (А–М). –2020. – 344 с.; Т. 2 (N–W). – 2020. – 456 с.
7. Англо – Український ілюстрований медичний словник Дорланда: у двох томах / головні редактори П. Джуль, Б. Зіменковський. – [укр. пер. 29-го амер. вид.] – Львів: Вид. дім “Наутилус”, 2018. – Т. I (А–L) - с. 1-1354; Т. II (М–Z) – с. 1355 – 2688.
8. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник: у 4 томах / укладачі Л.І. Петрух, І.М. Головка. – К. : ВСВ «Медицина», – Т. 1 (А – Д). – 2012. – 700 с. ; Т. 2 (Е – Н) – 2013. – 744 с. ; Т. 3 (О – С) – 2016. – 744 с.; Т. 4 (Т – Я) – 2016. – 600 с.
9. Словник з анатомо-гістологічної термінології для студентів I курсу медичного та стоматологічного факультетів / С.І. Тихолаз, М.Т. Денека, Г.Т. Михайлюк, О.Ф. Гайдаєнко. – ВНМУ: Вінниця, 2015. – 120 с.
10. The Latin Language and Medical Terminology Basics: textbook / L.Yu. Smolska, O.H. Pylypiv, P.A. Sodomora et al.; edited by L.Yu. Smolska. – 4th edition. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. – 400 p.
11. S.I. Tykholaz. Latin language and medical terminology. – Vinnytsia, 2015. –256 p.
12. S.I. Tykholaz, O.F. Gaydayenko Clinical terminology for medical and dentistry students. – Vinnytsia, 2013. – 56 p.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Електронна адреса сайту кафедри: <https://www.vnmu.edu.ua/departments/departments/61>
4. Google диск: <https://drive.google.com/drive/folders/1M7mZlnc4h-9BlbjITnKMKTtMTDSHJOGQ>
5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/vishha/baza.html>
6. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
8. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
9. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
10. <http://www.alcuinus.net/ephemeris/medicina.php>
11. Фармацевтична енциклопедія <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>